

PRAKSISOVERSIGT · KREDITAFTALER

Praksisoversigt over gældsbreve – omsætning, indsigelser og ekstinktion

Negotiabilitet, indsigelser, ekstinktion og denuntiation efter gældsbrevsloven

Version 2 Opdateret 3. sep. 2026 33 afgørelser · 2006-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Gældsbrevsloven fra 1938 – resultatet af et nordisk lovsamarbejde indledt i 1932 – bygger på en grundsondring mellem simple gældsbreve og omsætningsgældsbreve. For simple gældsbreve gælder, at erhververen ikke får bedre ret end overdrageren, og at skyldneren bevarer sine indsigelser fra det underliggende retsforhold; for omsætningsgældsbreve gælder derimod, at en godtroende erhverver, der har fået dokumentet i hænde, ekstingverer de såkaldt fortabelige indsigelser, mens de ufortabelige indsigelser om forfalskning, ugyldighed ved voldelig tvang og umyndighed bevares. Praksis er spredt: den principielle gældsbrevsdoktrin dyrkes i dag navnlig i Det Finansielle Ankenævn ved porteføljesalg af forbrugerlån, i by- og landsretterne ved denuntiation, omstødelse og tvangsfuldbyrdelse, og i Landsskatteretten ved modregning og kursfastsættelse. Med digitaliseringen af tinglysningen i 2006 blev negotiabilitetsvirkningerne for tinglyste pantebrev flyttet ud af gældsbrevsloven og over i tinglysningsloven, hvor besiddelse er erstattet af tinglysning som den retsstiftende kendsgerning.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Udstederen af et gældsbrev mister ikke ved selve udstedelsen sine indsigelser fra det retsforhold, der gav anledning til gældsbrevet, jf. gældsbrevslovens § 1 – reglen gælder også, når en forbrugers låneaftale sælges videre til et inkasso- eller finansieringsselskab.
- 02** Ved simple gældsbreve får erhververen efter § 27 ikke bedre ret end overdrageren; ekstinktion af indsigelser forudsætter et omsætningsgældsbrev eller et tinglyst negotiabelt pantebrev.
- 03** Omsætningsgældsbreve er udtømmende opregnet i § 11, stk. 2: ihændeavgældsbreve, ordregældsbreve, pantebrev i registreret skib eller luftfartøj samt navnegældsbreve, der utvetydigt angiver at være omsætningsgældsbreve.
- 04** Tinglyste digitale gældsbreve er efter § 11, stk. 3, undtaget fra kapitlet om omsætningsgældsbreve – negotiabilitetsvirkningerne følger i stedet tinglysningslovens §§ 27-29 b.
- 05** Ekstinktion efter § 15 forudsætter både overdragelse og at erhververen har fået gældsbrevet i hænde; god tro afskæres, hvis erhververen kendte eller havde grund til mistanke om indsigelsesgrundlaget.

- 06** Indsigelser om forfalskning, manglende fuldmagt, voldelig tvang, mindreårighed, fratagelse af retlig handleevne, mortifikation, forældelse, præklusion, tvangsakkord og gældssanering er efter § 17 ufortabelige selv over for en godtroende erhverver.
- 07** Skyldneren bevarer efter § 16 sine indsigelser mod krav på renter og terminsmæssige afdrag, der forfaldt før overdragelsen – også over for en erhverver i god tro.
- 08** Modregningsadgangen begrænses skarpt ved omsætningsgældsbreve (§ 18), mens skyldneren ved simple gældsbreve efter § 28 kan modregne med fordringer erhvervet før kundskab eller formodning om overdragelsen.
- 09** Sikringsakten ved overdragelse af et simpelt gældsbrev er denuntiatio til skyldneren, jf. § 31, stk. 1 – uden underretning har overdragelsen ikke gyldighed mod overdragerens kreditorer.
- 10** Ved dobbeltsuccession går den senere erhverver forud, hvis skyldneren først fik underretning om hans erhvervelse, og han var i god tro ved underretningen, jf. § 31, stk. 2.
- 11** Ved omsætningsgældsbreve er sikringsakten mod overdragerens kreditorer derimod rådighedsberøvelse – erhververen skal have gældsbrevet i hænde, jf. § 22.
- 12** En meddelelse om, at en fordring er overgivet »til inddrivelse«, er ikke i sig selv bevis for, at fordringen er overdraget til eje; bevisbyrden for transporten påhviler den, der påberåber sig den.
- 13** Skyldneren er kun forpligtet til at betale mod udlevering af gældsbrevet og kan kræve kvittering, jf. § 21 – ved tinglyste negotiable pantebreve mod aflysning, jf. tinglysningslovens § 29 a.
- 14** Et gældsbrev udgør kun tvangsfuldbyrdesgrundlag, hvis det udtrykkeligt er bestemt i dokumentet, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 5.

§ 1 Gældsbrevsbegrebet og lovens todeling: kapitel II mod kapitel III

Gældsbrevsloven indeholder bevidst ingen definition af begrebet gældsbrev. Af de originale motiver til lovforslaget fra 1937 fremgår, at lovgiver henholdt sig til det almindelige juridiske begreb:

Udkastet indeholder ingen Definition af Ordet "Gældsbrev", men henholder sig til det almindelige juridiske Begreb herom. En saadan Definition kan ikke anses for nødvendig, idet det i Almindelighed næppe vil volde Tvivl at afgøre, om et Dokument er et Gældsbrev. Som Gældsbrev bør man kun betegne en skriftlig Erklæring, der hjemler en i Hovedsagen ubetinget, ensidig Fordring paa et Pengebeløb. Udenfor Begrebet falder f. Eks. livsforsikringspolicer, Konnossementer og Oplagsbeviser.

Citatet stammer fra [Folketingstidende 1937-38, tillæg A, s. 1346 ff.](#), hvor kommissionsudkastet blev fremsat. Loven var frugten af et nordisk lovsamarbejde: efter dansk initiativ nedsattes ved kgl. kommissorium af 13. juni 1932 en kommission, der i maj 1935 forelagde et udkast til lov om gældsbreve, og hvis regler i hovedsagen svarede til de parallelle svenske, norske og finske udkast – den svenske »lag om skuldebrev« var allerede stadfæstet 27. marts 1936.

Lovens systematik hviler på en todeling. **Kapitel II** (§§ 11-25) gælder omsætningsgældsbreve; her ekstingveres rettigheder og indsigelser over for en godtroende erhverver, og sikringsakten er rådighedsberøvelse. **Kapitel III** (§§ 26-31) gælder simple gældsbreve – efter [§ 26, stk. 1](#) forstås herved navnegældsbreve, der ikke falder ind under [§ 11, stk. 2, nr. 3 eller 4](#). Her får erhververen ikke bedre ret end overdrageren, og sikringsakten er denuntiatio.

Sondringen er ikke akademisk. Den afgør, om en skyldner kan møde en ny kreditor med indsigelser fra det oprindelige låneforhold, om skyldneren kan modregne, og om erhververen er sikret mod overdragerens kreditorer. [Kapitel 6](#) udvider i øvrigt kapitel 1 og 3 til kontrabøger udstedt af banker, sparekasser og andre indlånsmodtagere, jf. [§ 32](#).

LOV

[Gældsbrevsloven § 11, stk. 2](#)[Gældsbrevsloven § 26, stk. 1](#)[Gældsbrevsloven § 32](#)

§ 2 Grundreglen i § 1: skyldnerens indsigelser overlever overdragelsen

[Gældsbrevsloven § 1](#) er kort og kategorisk:

Den, der udsteder et gælds brev, mister ikke derved indsigelser fra det retsforhold, der gav anledning til gælds brevets udstedelse, medmindre andet er aftalt eller følger af særlige omstændigheder.

Motiverne fra 1937 præciserer rækkevidden: bestemmelsen angår **kun** spørgsmålet, om indsigelser tabes ved selve udstedelsen og udgivelsen af gælds brevet, mens spørgsmålet om tab over for senere godtroende erhververe afgøres af §§ 15-17. Kommissionen formulerede det principielle udgangspunkt således:

Naar en Person i Anledning af et Retsforhold mellem ham og en anden udsteder et Gælds brev, kan han i Almindelighed ikke antages derved at have paataget sig en af dette Retsforhold uafhængig Pligt til at betale i Overensstemmelse med Gælds brevet.

Bestemmelsens praktiske betydning i dag er størst ved porteføljesalg af forbrugerlån. I [308/2024](#) havde et ægtepar optaget et forbrugslån på 50.000 kr. hos Resurs Bank i juli 2020. Efter at klagerne havde gjort indsigelse mod kreditværdighedsvurderingen, solgte banken i april 2024 – mens klagesagen verserede – fordringen til et inkassoselskab og gjorde gældende, at klagen dermed måtte afvises. Det Finansielle Ankenævn afviste dette synspunkt med direkte henvisning til § 1:

Det følger af gælds brevs lovens § 1, at den, der udsteder et gælds brev, ikke derved mister indsigelser fra det retsforhold, der gav anledning til gælds brevets udstedelse, medmindre andet er aftalt eller følger af særlige omstændigheder. Ankenævnet finder ikke, at klagen over Resurs Bank skal afvises, selv om banken i april 2024 har solgt kredit -298 til inkassoselskab E, da klagen vedrører spørgsmålet, om der foreligger ugyldighed i det retsforhold, der gav anledning til låneaftalens udstedelse.

Afgørelsen illustrerer den centrale sondring: **gyldighedsindsigelser** knyttet til det underliggende retsforhold følger med fordringen, uanset kreditorskiftet. Klagerne fik i realiteten ikke medhold – nævnet fandt, at banken havde foretaget en kreditvurdering efter [kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1](#), og at der ikke forelå den grovere tilsidesættelse, der kræves for ugyldighed efter [aftalelovens § 38 c](#), jf. [§ 36](#) – men det principielle udgangspunkt om indsigelsernes overlevelse blev fastslået.

Samme udgangspunkt anerkendes af de overdragende banker selv. I [64/2019](#), hvor Nordea Danmark i januar 2018 havde overdraget en fordring fra 1994 til et inkassofirma som led i et porteføljesalg, anførte banken netop, at klageren ikke var stillet ringere ved salget, **da alle indsigelser kan gøres gældende over for den nye kreditor**. Nævnet afviste dog klagen over den nye kreditors opgørelse, da denne ikke længere udgjorde et økonomisk mellemværende med banken.

Afgrænsningen mellem indsigelsens indhold og forumspørgsmålet går igen i flere afgørelser. I [401/2015](#) havde Lån & Spar Bank i 2008 solgt en misligholdt kassekredit til eje til et finansieringsselskab, der senere videreoverdrog den. Nævnet afviste klagen, fordi tvisten reelt vedrørte gyldigheden og opgørelsen af en fordring ejet af tredjemand, som ikke er omfattet af nævnets kompetence. Tilsvarende i [228/2018](#), hvor Santander Consumer Bank i 2018 solgte fem lån og kreditter som led i et samlet frasal, og klagen over erhververens opgørelse blev afvist som et mellemværende med den nye kreditor.

At kreditorskiftet ikke i sig selv ændrer aftalevilkårene, blev fastslået i [152/2019](#). Et lån på 64.800 kr. med aftalt rente på 1,15 % pr. måned blev i august 2015 solgt til Ekspres Bank, der ved indtastningen i sit system anvendte en højere rentesats end den, der fremgik af gælds brevet. Banken erkendte tastefejlen og korrigerede – erhververens beregning skulle med andre ord følge gælds brets vilkår, ikke erhververens egne. Nævnet bemærkede samtidig, at det ikke påtager sig en revisionsmæssig gennemgang af bankens matematiske beregninger, når de fremstår retvisende i forhold til de aftalte vilkår.

Endelig viser [224/2024](#) og [435/2014](#), at overdragelsen af et misligholdt lån til inddrivelse hos tredjemand hverken er ansvarspådragende i sig selv eller forpligter den oprindelige kreditor til at tilbyde akkord.

LOV	Aftaleloven § 36	Aftaleloven § 38c	Gælds brets loven § 1	Kreditaftaleloven § 7c, stk. 1
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Kunde fik ikke medhold i indsigelse mod overdragelse af lån til inddrivelse og krav om gældseftergivelse			10.04.2025
	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilsidesættelse af kreditaftale grundet mangelfuld kreditværdighedsvurdering og indsigelse mod salg af fordring			04.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod renteberegning og samlet betalingsbeløb efter overdragelse og førtidig indfrielse af lån			18.12.2019
	Det finansielle ankenævn · Indsigelser mod Nordeas salg af fordringer til tredjemand afvist af Ankenævnet grundet manglende kompetence			27.06.2019
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod renteindberetning til Skat og opgørelse af gæld efter salg af fordring til tredjemand			25.01.2019
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af klage over gældsopgørelse da banken havde overdraget fordringen til tredjemand			15.04.2016
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gældshæftelse og krav om forsikringsdækning ved overdraget lån			04.03.2016

Klassifikationen i § 11 – hvornår er et gælds brev et omsætningsgælds brev?

§ 3

[Gælds brets loven § 11, stk. 2](#) opregner udtømmende fire kategorier af omsætningsgælds brets:

Nr.	Kategori	Kendetegn
1	Ihænde havgælds brets	Lyder på betaling til ihænde haveren eller angiver ikke, hvem gælden skal betales til

2	Ordregældsbreve	Lyder på betaling til bestemt person eller ordre
3	Skibs- og luftfartøjspantebreve	Giver pant i registreret skib eller luftfartøj – medmindre påført »ikke til ordre« eller tilsvarende forbehold
4	Kvalificerede navnegældsbreve	Lyder på betaling til bestemt person, men angiver utvetydigt at skulle være omsætningsgældsbreve

Motiverne til § 11 er sparsomme, men markerer terminologiskiftet: »Om disse anvendes i det danske og norske Udkast den nye Betegnelse "Omsætningsgældsbreve", i den finske og svenske Tekst Udtrykket "löpande skuldebrev".«

Bestemmelsen har ændret sig markant. Indtil 2006 omfattede nr. 3 tillige pantebreve i **fast ejendom**, hvilket indebar, at et almindeligt tinglyst pantebrev i fast ejendom som udgangspunkt var negotiabelt efter gældsbrevsloven. Ved [lov nr. 539 af 8. juni 2006](#) om digital tinglysning udgik ordene »fast ejendom eller«. Af forarbejderne til ændringen fremgår begrundelsen:

Baggrunden herfor er, at tinglyste pantebreve i fast ejendom efter lovens ikrafttræden som udgangspunkt vil være omfattet af reglerne i tinglysningslovens kapitel 5 ... Der er således ikke længere behov for en særlig regel i gældsbrevsloven, der som udgangspunkt medfører, at pantebreve, der giver pant i fast ejendom, er at anse som negotiable omsætningsgældsbreve.

Forarbejderne præciserer samtidig, at et **utinglyst papirbaseret** pantebrev i fast ejendom udstedt efter ikrafttrædelsen som udgangspunkt er ikke-negotiabelt, men fortsat kan gøres negotiabelt efter [§ 11, stk. 2, nr. 1, 2 eller 4](#). Ændringen finder kun anvendelse på gældsbreve oprettet efter lovens ikrafttræden.

Samtidig blev der indsat et nyt [§ 11, stk. 3](#), hvorefter kapitlet om omsætningsgældsbreve ikke finder anvendelse på tinglyste digitale gældsbreve, jf. dog tinglysningslovens § 27 a. Forarbejderne forklarer, hvorfor dematerialiseringen nødvendiggjorde bruddet:

Reglerne i gældsbrevslovens kapitel II, der i vidt omfang baserer sig på ihændehaveelse af papirbaserede dokumenter, er herefter ikke længere egnet til at finde direkte anvendelse på omsætning af tinglyste digitale gældsbreve.

Samme udvikling skete for skibspantebreve ved [lov nr. 526 af 7. juni 2006](#), der i sølovens § 46 a, stk. 2, undtog registrerede digitale gældsbreve med pant i skib fra gældsbrevslovens kapitel II, bortset fra § 11, stk. 2, og i § 46 b, stk. 3, gjorde [§ 31, stk. 1-4](#) uanvendelig ved overdragelse af sådanne pantebreve.

Det lovforberedende arbejde er udførligt dokumenteret i **Betænkning nr. 1471/2006 om digital tinglysning** fra Justitsministeriets tinglysningsudvalg. Udvalget konstaterede, at gældsbrevslovens regler »ikke længere vil være egnet til at finde anvendelse ved løsning af konflikter om konkurrerende rettigheder over pantebreve eller til løsning af spørgsmål om ekstinktion af indsigelser og rettigheder, idet reglerne herom i vidt omfang knytter retsvirkninger til fysisk rådighedsberøvelse eller ihændehaveelse af pantebrevet«, og foreslog derfor, at kravet om ihændehaveelse blev erstattet af et krav om tinglysning. Udvalget valgte at placere reglerne om **negotiable** pantebreve i tinglysningsloven, men at bevare reglerne om **ikke-negotiable** (simple) pantebreve i gældsbrevslovens kapitel III – dog med den justering, at tinglysning, ikke denuntiation, fremover er sikringsakten. Dette afspejles i [§ 26, stk. 2](#), der udtrykkeligt anvender kapitel III på tinglyste digitale simple gældsbreve.

Skadesløsbreve falder helt uden for gældsrebrevsbegrebet: pantsætteren erkender ikke at skyldte et bestemt beløb, men indrømmer kun pant for krav inden for et maksimum, og et skadesløsbrev er derfor hverken gældsrebrev eller omsætningsgældsrebrev. Det er udtrykkeligt afspejlet i [tinglysningslovens § 27, stk. 2](#).

LOV

[Gældsrebrevsloven § 11, stk. 2, 3](#)[Gældsrebrevsloven § 26, stk. 2](#)[Gældsrebrevsloven § 31, stk. 1-4](#)[Tinglysningsloven § 27, stk. 2](#)

Kreditor- og omsætningsektinktion ved omsætningsgældsrebrev (§§ 14 og 22)

Negotiabiliteten har to ben: ekstinktion af **rettigheder** og ekstinktion af **indsigelser**. Det første ben findes i § 14 og § 22.

Efter § 14, stk. 1 hindrer det ikke erhververens ret til et ihændehavergældsrebrev, at overdrageren var umyndig eller manglede ret til at råde over gældsrevet, når erhververen har fået det i hænde – medmindre han vidste det eller ikke udviste den agtpågivenhed, som forholdene krævede. For de øvrige omsætningsgældsrebrev gælder efter § 14, stk. 2 det samme, når overdragelsen er foretaget af den, der efter § 13 formodes at have ret til at gøre fordringen gældende, eller af nogen, der med grund antoges at være identisk med ham eller have fuldmagt. Bestemmelsen indeholder desuden en vigtig undersøgelsesbegrænsning:

Støtter overdrageren sin ret på tidligere overdragelser, behøver erhververen ikke at prøve deres ægthed eller gyldighed, medmindre omstændighederne giver grund dertil.

Sikringsakten mod overdragerens kreditorer er derimod rådighedsberøvelse. § 22 bestemmer, at pantsætning af et omsætningsgældsrebrev og anden overdragelse til sikkerhed ikke har gyldighed mod overdragerens kreditorer, medmindre erhververen har fået gældsrevet i hænde. Denne håndpantsætningsteknik er stadig levende i den offentlige forvaltning: [vejledningen om benådning, udsættelse, eftergivelse og henstand](#) foreskriver, at ejerantebrevet ved sikkerhedsstilling for bodegæld skal overgives til politiet med en påtegning om, at meddelelser efter retsplejelovens § 564 sendes dertil, og at der ved **sekundær** håndpantsætning skal fremsendes anbefalet denuntiation til forpanthaveren.

At sikringsakten skal foretages korrekt – og at forsømmelse koster panteretten – illustreres af [P-23-13](#). P/F BankNordik overtog ved virksomhedsoverdragelse et engagement, herunder et tinglyst løsørejerpantebrev på 6 mio. kr., men undlod at tinglyse overdragelsen i det digitale tinglysningssystem efter overtagelsen den 18. maj 2011. Sø- og Handelsretten fastslog, at tinglysning var den nødvendige sikringsakt, og at manglen medførte, at panteretten blev ekstingveret over for pantsætters konkursbo, så banken alene havde et simpelt krav i boet. Afgørelsen er et konkret udslag af den systemændring, som **Betænkning nr. 1471/2006** anbefalede: besiddelse er afløst af tinglysning som den beskyttelsesskabende kendsgerning.

Mortifikationsreglerne udgør bagsiden af ihændehavelsesprincippet. I [BS-1558/2011-VLR](#) ophævede Vestre Landsret Tinglysningsrettens afvisning af at udstede et erstatningsejerantebrev efter mortifikation af det oprindelige tinglyste pantebrev. Kravet om mortifikationsdom går også igen i tinglysningsbekendtgørelserne: efter [bekendtgørelsen om tinglysning i personbogen § 20](#) og de tilsvarende regler for tingbog, bilbog og andelsboligbog kan et bortkommet papirbaseret pantebrev ikke konverteres til digital form, før der er opnået dom til mortifikation.

LOV	Gældsbrevsloven § 13	Gældsbrevsloven § 14, stk. 1, 2	Gældsbrevsloven § 22
PRAKSIS	Landsretten · Vestre Landsret ophæver Tinglysningssrettens afgørelse om afvisning af erstatningsejerpantebrev 12.08.2011 Sø- og Handelsretten · Manglende tinglysning af løsørejerpantebrev ved bankovertagelse medførte tab af sikkerhed over for konkursbo 11.04.2014		

§ 5 Ekstinktion af de fortabelige indsigelser efter § 15

Kernen i negotiabiliteten er [§ 15, stk. 1](#). Over for den, der ved overdragelse har erhvervet ret over et omsætningsgældsbrev **og fået det i hænde**, kan udstederen ikke gøre gældende:

- at gældsbrevet var ugyldigt efter aftalelovens §§ 29-33 (svig, udnyttelse, urigtige forudsætninger, almindelig tvang mv.),
- at det efter underskriften er udgivet uden hans vilje,
- at han ikke har modtaget det aftalte vederlag,
- at han har **andre indsigelser fra det retsforhold, som gav anledning til gældsbrevets udstedelse** – dvs. netop de indsigelser, som § 1 ellers bevarer,
- at betaling var sket før overdragelsen, eller
- at skyldforholdet i øvrigt var ophørt eller ændret ved aftale, modregningserklæring, opsigelse eller dom.

Motiverne fra 1937 beskriver bestemmelsen som den, der »omhandler de fortabelige Indsigelser og indeholder nærmere Regler om Eksstinktion af disse«.

Ekstinktionen har to indbyggede spæringer. Efter [§ 15, stk. 2](#) går indsigelsen ikke tabt, når erhververen **vidste, at der forelå omstændigheder, hvorpå indsigelsen kunne støttes, eller havde grund til mistanke derom**. God tro-kravet er dermed skærpet i forhold til en ren viden-standard: mistankegrundlag er nok. Efter [§ 15, stk. 3](#) bevares indsigelsen, hvis gældsbrevet har fået en påtegning om betaling eller andet indsigelsesgrundlag, som ikke let kan fjernes – selv om påtegningen faktisk var fjernet inden overdragelsen. Kommissionen forklarede rækkevidden af stk. 3 således, at reglen omfatter »foruden Tilfælde, der falder ind under Reglen i § 17 om Forfalskningsindsigelsens Ufortabelighed - ogsaa Forhold, der ikke eller dog ikke med Sikkerhed kan betegnes som Forfalskning«.

De to kumulative betingelser – **overdragelse** og **ihændehaveelse** – er afgørende. Er dokumentet ikke overgivet, eller er der tale om et simpelt gældsbrev, sker der ingen ekstinktion, og [§ 27](#) fører til det modsatte resultat. Det er baggrunden for, at et forbrugerlån dokumenteret ved et almindeligt navnegældsbrev – som i [308/2024](#) – bevarer forbrugerens gyldighedsindsigelser trods videresalget til et inkassoselskab.

Dokumentationskravene til transportrækken skærpes tilsvarende, når erhververen vil påberåbe sig sin ret. I [315/2005](#) havde fordringer på kommanditanparter i K/S Difko været genstand for en lang række overdragelser mellem forskellige selskaber, før de i 2001 endte hos et finansieringsselskab. Klageren gjorde blandt andet gældende, at der manglede dokumentation for sammenhængen i den såkaldte transportrække. Ankenævnet fandt det efter de fremlagte dokumenter godtgjort, at fordringerne var gyldigt overdraget, og at likvidationen af kommanditselskaberne ikke medførte, at skyldforholdet bortfaldt.

LOV	Gældsbrevsloven § 15, stk. 1-3	Gældsbrevsloven § 27
-----	--	--------------------------------------

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilsidesættelse af kreditaftale grundet mangelfuld kreditværdighedsvurdering og indsigelse mod salg af fordring	04.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Ugyltighedsindsigelse og rentetvist vedrørende kommanditanparter i K/S Difko overdraget til finansieringsselskab	04.05.2006

De ufortabelige indsigelser: §§ 16-17 sætter grænsen for godtroserhvervelse

Negotiabiliteten er ikke absolut. To bestemmelser trækker grænsen for, hvad en godtroende erhverver aldrig ekstingverer.

§ 16 beskytter skyldnerens **allerede erlagte ydelser**. Har skyldneren betalt renter, der forfaldt før overdragelsen, kan han gøre dette gældende også over for en erhverver i god tro, og han beholder alle andre indsigelser mod krav på renter, der efter gælds brevet skulle være betalt før overdragelsen. Efter § 16, stk. 2 gælder det samme for afdrag, som efter gælds brevet skal erlægges til bestemt angivne tidspunkter. Reglen er praktisk uundværlig: uden den ville enhver transport kunne genoplive allerede betalte terminer.

§ 17 opregner de **stærke** indsigelser, som udstederen kan påberåbe sig selv over for en erhverver i god tro:

- at gælds brevet var falsk eller forfalsket,
- at det var underskrevet på hans vegne uden fuldmagt,
- at det var ugyldigt på grund af **voldelig tvang** (aftalelovens § 28),
- umyndighed som følge af mindreårighed, tinglyst værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, eller manglende evne til at handle fornuftsmæssigt, jf. værgemålslovens § 46,
- at gælds brevet var erklæret dødt og magtesløst, eller
- at fordringen var ophørt eller forandret efter lovgivningens regler om deponering, forældelse, præklusion, tvangsakkord eller gældssanering.

Sondringen mellem den **almindelige** tvang i aftalelovens § 29 (fortabelig efter § 15) og den **voldelige** tvang i § 28 (ufortabelig efter § 17) er central og genfindes ordret i tinglysningslovens ekstinktionsregler. Efter tinglysningslovens § 27, stk. 1 kan godtroende erhververe af tinglyste rettigheder ikke mødes med indsigelser mod dokumentets gyldighed – men:

Den indsigelse, at et dokument er falsk eller forfalsket, eller at dets udstedelse retsstridig er fremkaldt ved personlig vold eller ved trussel om øjeblikkelig anvendelse af sådan, eller at udstederen var umyndig ved udstedelsen, bevares dog også overfor den godtroende erhverver.

At forældelse hører til de ufortabelige indsigelser efter § 17, gør forældelsesspørgsmålet til en selvstændig kampplads mellem skyldner og erhverver. I [BS-14952/2022-ALB](#) krævede et selskab betaling af 1.219.806 kr. i henhold til et gælds brev udstedt i november 2011. Skyldneren gjorde subsidiært gældende, at kravet var forældet. Byretten fandt, at skyldnerens mail af 26. oktober 2019 udgjorde en erkendelse, der afbrød den 10-årige frist, jf. [forældelseslovens § 15](#), og gav sagsøgeren fuldt medhold. Tilsvarende blev der i [435/2014](#) om et lån overdraget fra et finansieringsselskab til Basisbank lagt vægt på, at forældelsen var afbrudt ved fogedsagen i 2013, jf. [forældelseslovens § 3, stk. 1](#) og [§ 19, stk. 7](#).

[Tinglysningsloven § 27, stk. 1](#)

PRAKSIS	Byretten · Dom om betaling af gældsbev. samt afbrydelse af forældelse ved skyldnerens erkendelse	04.07.2023
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gældshæftelse og krav om forsikringsdækning ved overdraget lån	04.03.2016

§ 7 Modregning: den snævre adgang ved § 18 mod hovedreglen i § 28

Modregningsadgangen er et af de skarpeste udslag af sondringen mellem omsætningsgældsbeve og simple gældsbeve.

Ved **omsætningsgældsbeve** er adgangen efter [§ 18, stk. 1](#) stærkt begrænset. Over for den, der har fået gældsbevet i hænde ved overdragelse til eje eller pant, kan skyldneren kun modregne med fordringer på overdrageren, hvis erhververen **vidste**, at skyldneren havde en modregningsegnet fordring, **og** at han ville lide tab ved overdragelsen, hvis den afskar modregning. Det er en dobbelt viden-betingelse, som i praksis sjældent er opfyldt. [§ 18, stk. 2](#) undtager dog konnekte modkrav: adgangen til at modregne fordringer, der udspringer af **samme retsforhold** som gældsbev. fordringen, bevares trods overdragelsen, medmindre andet følger af reglerne om indsigelser fra dette forhold.

Ved **simple gældsbeve** er udgangspunktet det modsatte. Efter [§ 28](#) kan skyldneren benytte en fordring på overdrageren til modregning, medmindre han har erhvervet fordringen efter det tidspunkt, da han fik **kundskab eller formodning** om overdragelsen. Var fordringen uforfalden på dette tidspunkt, kan den dog kun bruges, hvis den forfaldt senest samtidig med gældsbev. fordringen. Skæringspunktet er altså skyldnerens subjektive kendskab – ikke denuntiatioen som sådan.

Bestemmelsen anvendes bredt som udtryk for almindelige modregningsprincipper. I [315/2015](#) havde en afdød kunde både indlånskonti på 20.779,96 kr. og en restgæld på 18.583,32 kr. Efter at boet var udlagt til sønnen som boudlæg, modregnede Danske Bank restgælden i indeståendet og udbetalte differencen på 48,56 kr. Det Finansielle Ankenævn fandt, at betingelserne for modregning var opfyldt i overensstemmelse med [§ 28](#), og at boudlægget ikke afskar bankens modregningsret i afdødes indestående.

Også skattemyndighederne anvender [§ 28](#) som modregningshjemmel. I [13-0225306](#) havde et advokatfirma foretaget udlæg i en skatteydere eventuelle overskydende skat for 2011, hvorefter SKAT modregnede hele den overskydende skat på 80.864 kr. til dækning af udlægget – netop under henvisning til, at modregningsbetingelserne efter [§ 28](#) var opfyldt på modregningstidspunktet. Da en efterfølgende årsopgørelse udløste en restskat på 80.862 kr. for samme indkomstår, ændrede Landsskatteretten dog afgørelsen og gav skatteyderen medhold i, at der skulle ske **konneks** modregning, fordi kravene udsprang af samme retsforhold – den samlede skatteafregning for året. Det er [§ 18, stk. 2](#)-princippet i offentligretlig indklædning. Rækkevidden af den konnekte modregning blev afgrænset i [19-0037249](#), hvor en del af den overskydende skat allerede var udbetalt til en privat kreditor i medfør af en transporterklæring. Landsskatteretten fastslog, at udbetalingen var en privatretlig disposition uden for rettens kompetence, og at retten til konneks modregning alene omfatter statslige restancer.

I erhvervsforhold slår modregningsrisikoen igennem som en fordelingsproblematik mellem overdrager og erhverver. I [H-15-05](#) havde et konkursbo overdraget en fordring mod et konsortium for 800.000 kr. Debitor modregnede med et konnekt modkrav, og spørgsmålet var, om erhververen eller boet bar risikoen herfor. Sø- og Handelsretten fortolkede overdragelsesaftalens pkt. 8.3 således, at **boet** bar risikoen, og tilkendte erhververen

erstatning på 1.584.873,87 kr. Sagen viser, at det konnekse modkrav – som § 18, stk. 2, netop friholder fra ekstinktion – i praksis må håndteres kontraktuelt mellem overdrager og erhverver.

LOV	Gældsbrevsloven § 18, stk. 1, 2	Gældsbrevsloven § 28	
PRAKSIS	Sø- og Handelsretten · Fortolkning af overdragelsesaftale: Konkursbo bar risikoen for modregning i overdraget fordring		17.03.2006
	Landsskatteretten · Delvis imødekommelse af konneks modregning i overskydende skat og spørgsmål om transport til privat kreditor		06.07.2021
	Landsskatteretten · Ret til konneks modregning i overskydende skat til dækning af restskat for samme indkomstår		18.07.2013
	Det finansielle ankenævn · Danske Banks modregning af lån i boudlæg efter dødsfald		14.12.2016

Betalingsekstinktion, kvitteringspligt og udlevering af dokumentet

§ 8 (§§ 19-21 og § 29)

Ved siden af rettigheds- og indsigelsesekstinktionen indeholder loven regler om **betalingsekstinktion** – hvornår skyldneren betaler med frigørende virkning.

[§ 19, stk. 1](#) frigør den, der betaler et ihændeavgældsbrev til den, der sidder inde med det, selv om modtageren var umyndig eller manglede ret til at modtage betalingen – medmindre skyldneren vidste det eller ikke udviste den agtpågivenhed, forholdene krævede, for at undgå, at beløbet kom i urette hænder. [§ 19, stk. 2](#) udvider reglen til øvrige omsætningsgældsbreve ved betaling til den, der er legitimeret efter [§ 13](#), med samme begrænsning af undersøgelsespligten som i [§ 14, stk. 2](#).

[§ 20](#) regulerer den periode, hvor skyldneren endnu ikke kender kreditorskiftet. Efter [stk. 1](#) kan skyldneren efter overdragelsen med frigørende virkning betale forfaldne renter – og terminsmæssige afdrag – til overdrageren, medmindre han vidste eller havde grund til mistanke om, at denne ikke længere havde ret til at modtage betalingen. Bestemmelsen indeholder to skærper: efter [stk. 2](#) virker betaling fra en kautionist eller andre end gældsbrevsskyldneren kun frigørende, hvis **både** den betalende og skyldneren var i god tro, og efter [stk. 3](#) frigøres en ny skyldner, som forpligtelsen er gået over på uden fordringshaverens medvirken, ikke ved betaling til overdrageren, medmindre også den tidligere skyldner var i god tro.

Den tilsvarende regel for simple gældsbreve findes i [§ 29](#): skyldneren kan – når andet ikke følger af gældsbrevets særlige beskaffenhed – med frigørende virkning betale til overdrageren, medmindre han vidste, at denne ikke længere havde ret til at modtage betalingen, eller ikke udviste den agtpågivenhed, forholdene krævede.

[§ 21](#) knytter betalingen til dokumentet: skyldneren er **kun forpligtet til at betale gælden mod udlevering af gældsbrevet**, og drejer det sig ikke om et ihændeavgældsbrev, kan han tillige kræve kvittering på gældsbrevet. Ved afdrag efter forfaldstid kan han kun forlange særskilt kvittering; andre afdrag kan han tillige kræve afskrevet på gældsbrevet, og ved opsigelse kan han forlange påtegning herom.

Rækkevidden af [§ 21](#) blev prøvet i [87/2007](#). Ved indfrielse af et pantebrev på 285.000 kr. ønskede debitorerne, at kreditor i stedet for en kvitteringspåtegning underskrev en allonge om **transport** af pantebrevet til dem selv, så pantebrevet kunne genbruges uden ny tinglysningsafgift. Kreditor krævede 1 % af restgælden (2.850,28 kr.) herfor og påberåbte sig, at han efter [§ 21](#) alene var forpligtet til at udlevere pantebrevet i kvitteret stand. Ankenævnet gav debitorerne medhold på begge punkter:

Nævnet fastslog, at selvom gældsbrevsloven § 21, stk. 1, giver debitor ret til at få pantebrevet udleveret med kvittering for indfrielse, har kreditor efter almindelige retsprincipper pligt til i stedet at meddele transport til debitor, hvis kreditor ikke har en saglig og loyal interesse i at modsætte sig dette.

Dertil kom, at ethvert gebyrkrav ved indfrielse – uanset om det angår kvittering eller transport – skal have klar hjemmel i parternes aftale. Kreditor blev pålagt gebyrfrit at underskrive allongen.

For tinglyste negotiable pantebreve er § 21 afløst af [tinglysningslovens § 29 a](#): skyldneren er kun forpligtet til at betale gælden mod **aflysning** af pantebrevet eller underpantsætningen. Og efter [§ 29 b](#) kan skyldneren kræve pantebrevet nedlyst ved ekstraordinære afdrag, aflyst ved skyldforholdets ophør og ændringer tinglyst, når skyldforholdet er ændret ved aftale, modregningserklæring, dom eller opsigelse.

At kvittering til aflysning ikke i sig selv indebærer afkald på den personlige fordring, blev fastslået i [BS-3094/2008-OLR](#). Østre Landsret tog stilling til, om et realkreditinstituts kvittering af et pantebrev til aflysning i tingbogen efter en tvangsauktion medførte afkald på den personlige gældsfordring – og nåede frem til, at det ikke gjorde.

LOV	Gældsbrevsloven § 19, stk. 1, 2	Gældsbrevsloven § 20, stk. 1-3	Gældsbrevsloven § 21
	Gældsbrevsloven § 29	Tinglysningsloven § 29a	Tinglysningsloven § 29b
PRAKSIS	Landsretten · Bevarelse af personlig gældsfordring efter tvangsauktion og aflysning af pantebrev		03.03.2009
	Det finansielle ankenævn · Gebyr for transportpåtegning på pantebrev ved indfrielse		30.08.2007

§ 9 Simple gældsbreve: § 27 og sikringsakten denuntiation i § 31

For simple gældsbreve er hovedreglen ubetinget. [§ 27](#) bestemmer:

Overdrages et simpelt gældsbrev til eje eller pant, får erhververen ikke bedre ret end overdrageren, medmindre andet følger af særlige retsregler.

Sikringsakten er denuntiation. Efter [§ 31, stk. 1](#) har overdragelsen ikke gyldighed mod overdragerens kreditorer, medmindre skyldneren fra overdrageren eller erhververen har fået underretning om overdragelsen. Ved dobbeltsuccession afgøres prioriteten efter [§ 31, stk. 2](#): en senere erhverver går forud, når skyldneren først har fået underretning om overdragelsen til ham, og erhververen var i god tro ved underretningen. [§ 31, stk. 3](#) undtager virksomhedsoverdragelser – overdrages en handelsvirksomhed eller en bogføringspligtig erhvervsvirksomhed sammen med dens udestående fordringer, anvendes reglerne kun, hvis overdragelsen sker **til sikkerhed**. Og [§ 31, stk. 4](#) fastsætter, at hvor gældsbrevs særlige beskaffenhed medfører, at skyldneren ikke frigøres ved at betale til andre end ihændeoverhaveren, opnås kreditorbeskyttelsen ved ihændeoverhævelse.

Motiverne fra 1937 forklarer, hvorfor kommissionen ikke gennemførte samme regel for transport i almindelighed som for pantsætning:

Med Hensyn til Overdragelsens Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer har Kommissionen som anført i Bemærkningerne til § 22 for Omsætningsgældsbreves Vedkommende ikke ment at kunne stille Forslag om at gennemføre samme Regel om Transport i Almindelighed og om Pantsætning. Og den Regel, der opstilles om Pantsætning, bør her - ligesom det i 1ste og 2det Stykke er, fastsat med Hensyn til Underretning til Skyldneren - gælde ogsaa ved Transport og ved Sammenstød mellem flere Overdragelser.

Denuntiationens praktiske betydning viser sig skarpest i konkurs. I [BS-816/2006-ROS](#) havde et selskab den 12. januar 2006 aftalt, at en finansieringspartner skulle udlåne op til 250.000 kr. til chaufførlønninger mod transport i selskabets månedlige omsætning hos ordregiveren. Fristdagen indtrådte allerede dagen efter, den 13. januar 2006, og formel underretning nåede først ordregiveren den 14. februar 2006. Retten fandt, at heller ikke en underretning på grundlag af en ny transporterklæring af 27. januar 2006 var rettidig:

Da heller ikke en underretning om transporten den 27. januar 2007 er en underretning, der er sket uden unødigt ophold i forhold til aftalen af 12. januar 2006, er betalingerne omstødelige efter konkurslovens § 70.

Betalingerne på i alt 262.792,20 kr. blev omstødt både efter [konkurslovens § 70](#) og efter [§ 67](#), [§ 72](#) og [§ 74](#). Sagen understreger, at sikringsakten ikke blot skal foretages, men foretages **uden unødigt ophold** efter gældens stiftelse – ellers rammes den af omstødelsesreglerne. Sammenhængen med omstødelsesreglerne genfindes i [BS-25020/2021-HJR](#), hvor Højesteret stadfæstede omstødelse af en kassekreditkontrakt, et ejerpantebrev og en delvis gældsindfrielse som utilbørlig begunstiggelse af banken.

Denuntiation er også den sikringsakt, forvaltningen selv benytter. [Vejledningen om udbetaling af dagpenge og efterløn som lån mod overdragelse af krav mod Lønmodtagernes Garantifond](#) formulerer princippet præcist:

Ifølge dansk rets almindelige regler om transport af fordringer kræves det, at der gives LG klar og tydelig meddelelse om overdragelsen, for at denne kan give a-kassen den fornødne sikkerhed. I modsat fald vil fonden kunne udbetale direkte til medlemmet, og a-kassen vil herefter ikke kunne kræve beløbet fra fonden.

Den tilsvarende teknik anvendes i [transporterklæringen i bilag 1 til vejledningen om a-kassernes opkrævning af tilbagebetalingsbeløb](#), hvor debitor giver uigenkaldelig transport i krav på overskydende skat, og hvor kravet anmeldes til notering hos Skatteforvaltningen.

Bevisbyrden for, at en transport overhovedet er sket, påhviler den, der påberåber sig den – og formuleringen i meddelelsen til skyldneren er afgørende. I [BS-47568/2020-VIB](#) gjorde skyldneren gældende, at fordringen var overdraget til et inkassoselskab, og at banken derfor ikke længere var rette kreditor. Byretten frifandt for afvisningspåstanden og lagde vægt på formuleringen i inkassoselskabets brev:

... det fremgår af sagens bilag H, at Lindorff henvendte sig til sagsøgte på vegne Salling Bank, og at gælden var overdraget Lindorff "til inddrivelse". Denne ordlyd må naturligt forstås som en meddelelse om, at Salling Bank havde overgivet den misligholdte fordring til inkasso, ikke eje ... Retten lægger derfor til grund, at der ikke er sket overdragelse af fordringen.

Hverken frigivelse af sikkerhed i en livsforsikring eller indberetninger til skattemyndighederne om, hvem der var kreditor, kunne føre til et andet resultat. Sondringen mellem overdragelse **til eje** og overgivelse **til inkasso** er dermed ikke kun terminologisk, men afgørende for søgsmålskompetencen.

En korrekt gennemført transport skal derimod respekteres af skyldneren. I [383/2015](#) havde en klager underskrevet et gældsbehold på et personalelån hos EBH Bank i september 2010, hvorefter lånet i juni 2011 blev transporteret til Sparekassen Himmerland. Klageren gjorde gældende, at transporten var ugyldig, fordi de tegningsberettigede ikke havde underskrevet korrekt. Ankenævnet fastslog, at der var gennemført et gyldigt kreditorskifte, at klageren var behørigt underrettet, og at hun derfor måtte respektere overdragelsen – herunder erhververens almindelige forretningsbetingelser.

Endelig gælder underretningskravet også på debitorsiden. Et **debitorskifte** kræver kreditors medvirken og dokumentation. I [BS-1849/2007-VLR](#) fastslog Vestre Landsret, at en leasingtager fortsat hæftede, når

debitor-skiftebilaget aldrig var underskrevet og returneret, og i [H-78-10](#) fandt Sø- og Handelsretten, at der ikke var ført bevis for debitorskifte efter en virksomhedsoverdragelse, hvorfor overdrageren fortsat hæftede for rejsegarantien.

LOV

[Gældsbrevsloven § 27](#)[Gældsbrevsloven § 31, stk. 1-4](#)[Konkursloven § 67](#)[Konkursloven § 70](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstiggelse af bank	01.06.2022
	Landsretten · Dom ved Vestre Landsret om betalingsforpligtelse i leasingaftale efter debitorskifte.	26.06.2008
	Sø- og Handelsretten · Sag om hæftelse for rejsegaranti efter virksomhedsoverdragelse og efterfølgende konkurs	06.02.2013
	Byretten · Sag om fordring og overdragelse: Sparekassen Vendsyssel mod sagsøgt	12.08.2021
	Byretten · Omstødelse af betalinger i konkurs - manglende rettidig underretning om transport	20.09.2007
	Det finansielle ankenævn · Ugyldighedsindsigelse mod kreditorskifte og klage over overtræksrente efter overdragelse af lån	05.05.2017

Digitale tinglyste pantebreve – negotiabiliteten flyttet til tinglysningsloven

§ 10

Efter [§ 11, stk. 3](#) finder gældsbrevslovens kapitel om omsætningsgældsbreve ikke anvendelse på tinglyste digitale gældsbreve. Retsstillingen findes i stedet i tinglysningsloven.

Udgangspunktet er [tinglysningslovens § 27, stk. 2](#): et tinglyst pantebrev – bortset fra et skadesløsbrev – der giver pant i fast ejendom, er **negotiabelt**, medmindre der er indføjet ordene »ikke til ordre« eller tilsvarende forbehold. Bestemmelsen blev indsat ved [lov nr. 539 af 8. juni 2006](#) og viderefører den formodningsregel, der tidligere fulgte af gældsbrevslovens § 11, stk. 2, nr. 3.

Indsigelsesekstinktionen findes i [§ 27 a](#):

Når et tinglyst negotiabelt pantebrev er overdraget til eje eller pant af den ifølge tingbogen berettigede og erhververen i god tro har fået tinglyst overdragelsen, kan erhververen ikke mødes med nogen af de af gældsbrevslovens § 15, stk. 1, omfattede indsigelser fra skyldneren.

De stærke indsigelser overlever: efter [§ 27 a, stk. 2](#) bevarer skyldneren selv over for en godtroende erhverver sine indsigelser efter [gældsbrevslovens § 16](#) og [§ 17](#). Rettighedsekstinktionen – modstykket til gældsbrevslovens § 14 – findes i [§ 27 b](#), hvorefter det ikke hindrer erhververens ret, at den ifølge tingbogen berettigede var umyndig eller manglede ret til at råde over pantebrevet. Betalingsekstinktionen er reguleret i [§ 29](#), der lader betaling af renter og afdrag på tinglyste negotiable pantebreve ske gyldigt til den, der ifølge tingbogen er beføjet til at modtage dem, og som i [stk. 2](#) svarer til gældsbrevslovens § 20, stk. 1.

Det afgørende systemskifte er, at **tinglysning har afløst ihændehavelse** som den retsstiftende kendsgerning. Som forarbejderne til § 27 a udtrykker det, er bestemmelsen nødvendig, fordi »negotiabilitetsbeskyttelsen efter dematerialiseringen ikke længere kan knyttes til besiddelsen af papirdokumentet, men i stedet må knyttes til tinglysningen«. Reglerne blev ved samme lov udvidet til pantebreve i motorkøretøjer ([§ 42 g, stk. 3](#)), andele i andelsboligforeninger ([§ 42 m](#)) og løsøre ([§ 47](#)) – dog med den omvendte formodning: disse pantebreve er **ikke** negotiable, medmindre det klart fremgår af pantebrevet, og skadesløsbreve er aldrig negotiable.

En parallel ordning gælder for skibe. Efter [sølovens § 37 a](#) kan erhververen af et registreret, digitalt negotiabelt skibspantebrev, der i god tro har fået registreret overdragelsen, ikke mødes med de indsigelser, der omfattes af gældsbrevslovens § 15, stk. 1, mens indsigelserne efter §§ 16-17 bevares. Ordningen blev indført ved [lov nr. 526 af 7. juni 2006](#), hvis forarbejder udtrykkeligt anfører, at det med de nye bestemmelser »er tilsigtet at videreføre den for negotiable pantebreve gældende retstilstand«.

Den praktiske gennemførelse hviler på anmelderordningen. Efter [bekendtgørelsen om adgang til tinglysningsystemet og om tinglysningsmåden § 12](#) kan en autoriseret anmelder på vegne af kreditor anmelde dokumenter om blandt andet **transport**, aflysning, kvittering, underpantsætning, nedlysning og rykning til tinglysning – mod at indestå for, at der foreligger fornøden fuldmagt, og at fuldmagtsgiver er identisk med den, der ifølge tinglysningsystemet er berettiget til at disponere.

Betænkning nr. 1471/2006 redegør for udvalgets afvejning: for **negotiable** tinglyste pantebreve blev reglerne flyttet til tinglysningsloven, fordi de fremover ville »antage en karakter, der adskiller disse regler betragteligt fra reglerne om andre negotiable gældsbreve«, mens man for de **ikke-negotiable** pantebreve fandt det mest hensigtsmæssigt at bevare reglerne i gældsbrevslovens kapitel III – med den ene undtagelse, at »der er alene behov for at undtage tinglyste digitale gældsbreve fra gældsbrevslovens § 31, da tinglysning – og ikke denuntiation – fremover vil være den relevante sikringsakt«.

For **utinglyste papirbaserede** ikke-negotiable pantebreve er sikringsakten dog fortsat denuntiation efter [§ 31](#). Der findes med andre ord i dag tre parallelle sikringsakter: ihændehavelse (papirbaserede omsætningsgældsbreve), tinglysning/registrering (digitale pantebreve) og denuntiation (simple gældsbreve og utinglyste papirpantebreve).

LOV

[Gældsbrevsloven § 11, stk. 3](#)[Søloven § 37a](#)[Tinglysningsloven § 27a, stk. 1, 2](#)[Tinglysningsloven § 27b](#)[Tinglysningsloven § 29, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Sø- og Handelsretten · Manglende tinglysning af løsørejerpantebrev ved bankovertagelse medførte tab af sikkerhed over for konkursbo

11.04.2014

Gældsbrevet som tvangsfuldbyrdesgrundlag og som bevis for fordringen

§ 11

Gældsbrevets processuelle side er reguleret i [retsplejelovens § 478](#). Efter [§ 478, stk. 1, nr. 5](#) kan tvangsfuldbyrdelse ske på grundlag af **gældsbreve, der ikke er omfattet af nr. 4, når det udtrykkeligt er bestemt i dokumentet, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse**. **Nr. 4** angår udenretlige skriftlige forlig om forfalden gæld med samme klausulkrav, og **nr. 6** pantebreve – for ejerpantebreve og skadesløsbreve dog kun, når gældens størrelse og forfaldstidens indtræden er erkendt af skyldneren eller klart fremgår af omstændighederne.

Eksigibiliteten forudsætter altså en udtrykkelig klausul. Et eksempel ses i [Det Finansielle Ankenævns afgørelse af 4. juli 2006](#), hvor et gælds brev på 1.202.000 kr. udtrykkeligt bestemte, at det kunne tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse efter § 478, stk. 1, nr. 4. Tilsvarende blev spørgsmålet om gælds brets eksigibilitet berørt i [477/2011](#) om et erhvervslån på 1.700.000 kr.

Efter [§ 478, stk. 4](#) kan fuldbyrdelse i de i stk. 1, nr. 4-7, nævnte tilfælde foretages hos enhver, der ved sin underskrift på dokumentet har forpligtet sig som skyldner, selvskyldnerkautionist eller pantsætter, og

underskriften kan tilføjes **digitalt** for nr. 4 og 5. For digitale pantebreve, der er eller har været tinglyst eller registreret i skibsregisteret, kan fuldbyrdelse ske hos den, der har forpligtet sig ved pantebrevet – en tilføjelse, som netop **Betænkning nr. 1471/2006** anbefalede for at sikre, at digitaliseringen ikke afskar tvangsfuldbyrdelsen.

Mangler fundamentet, afvises fogedsagen. I [FS-10291/2008-NAE](#) afviste fogedretten en tvangsfuldbyrdelse på grund af manglende procesretligt grundlag, og i [BS-2759/2017-OLR](#) stadfæstede Østre Landsret en afvisning af at eksekvere et frivilligt forlig fra 2008 på 64.882,60 kr., fordi forliget ikke indeholdt en reel afdragsordning.

Under fogedsagen er skyldnerens indsigelsesadgang begrænset af, hvad der allerede er prøvet. I [FS-9308/2020-ROS](#) fandt fogedretten, at skyldnerens materielle indsigelser allerede var behandlet og stadfæstet af landsretten, hvorefter udlæg kunne fremmes. Og i [3239](#) tog Østre Landsret stilling til underretningspligten ved overdragelse af en fordring til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden – og fandt, at inddrivelsesrenter af selve restskattekravene var korrekt pålagt, mens retsafgift og tilsigelsesgebyr ikke kunne opretholdes, efter at det underliggende udlæg var bortfaldet.

Den skattemæssige side af gældsbrevet supplerer billedet. Et gældsbrev anvendes hyppigt som vederlag ved virksomheds- og aktieoverdragelser, og værdiansættelsen giver anledning til tvist. I [08-00676](#) fastsatte Landsskatteretten kursen på et gældsbrev på 2 mio. kr. udstedt som del af købesummen ved en aktivitetsoverdragelse til 97 på grundlag af en syns- og skønserklæring, der fastslog, at gældsbrevet ikke var **egnet til markedsmæssig omsætning**, fordi der ikke fandtes en anerkendt markedsplads for handel med gældsbreve af den art. Tilsvarende nedsatte retten i [08-01348](#) kursen på 18 gældsbreve modtaget som delvis betaling ved aktiesalg til 80,65 – blandt andet fordi gældsbrevene ikke var frit omsættelige, men kun kunne overdrages til nært forbundne parter. Netop den manglende omsættelighed er et modstykke til negotiabiliteten: et gældsbrev, der aftaleretligt er bundet, opnår ikke den kurs, et frit omsætteligt dokument ville have.

Den administrative praksis er sammenfattet i [cirkulæret om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning pkt. 19](#), hvorefter private pantebreve og gældsbreve kan ansættes til kursværdi. Kravene til, at et gældsbrev kan anerkendes som et reelt anfordringslån til kurs 100, blev skærpet i [SKM2023.599.SR](#), hvor Skatterådet afviste, at rentefrie anfordringslån med pant i aktierne og non-recourse-vilkår kunne etableres til kurs 100 – den begrænsede hæftelse medførte, at lånene ikke opfyldte kravene til anfordringslån. I [SKM2024.521.SR](#) bekræftede Skatterådet derimod, at overdragelse af aktier til holdingselskaber mod delvist vederlag i gældsbreve beskattes som aktieavance, og at senere afdrag behandles som afdrag.

LOV	Retsplejeloven § 478, stk. 1, 4	
PRAKSIS	Landsretten · Sag om modregning i overskydende skat og tilbagebetaling af inddrivelsesrenter	27.01.2023
	Landsretten · Stadfæstelse af afvisning af tvangsfuldbyrdelse: Frivilligt forlig uden reel afdragsordning kunne ikke eksekveres	12.01.2018
	Byretten · Sag afvist grundet manglende grundlag for tvangsfuldbyrdelse	09.12.2008
	Landsskatteretten · Kursfastsættelse af gældsbreve ved aktieavanceopgørelse – Landsskatteretten nedsætter kursen til 80,65	22.09.2011
	Landsskatteretten · Landsskatteretten om kursfastsættelse af gældsbrev ved aktivitetsoverdragelse	20.10.2009
	Skatterådet · Tilflytters aktiesalg mod gældsbrev beskattes som aktieavance	21.10.2024
	Skatterådet · Non-recourse familielån ved aktieoverdragelse udløser gavebeskatning	13.12.2023
	Det finansielle ankenævn · Tvist om overførsel af negativ saldo til nyt pengeinstitut efter træk af låneydelse	27.08.2012

Det finansielle ankenævn · Ankenævnets kompetence i sag om gebyropkrævning ved indfrielse af lån 04.07.2006
til ejendoms køb

§ 12 Sammenfatning: fire spørgsmål der afgør sagen

Gældsbrevsdoktrinen kan i praksis reduceres til fire på hinanden følgende spørgsmål.

1. Hvilken type dokument er der tale om? Er dokumentet et ihændeavgældsbrev, et ordregældsbrev, et pantebrev i registreret skib eller luftfartøj, eller et navnegældsbrev der utvetydigt angiver at være omsætningsgældsbrev, jf. § 11, stk. 2? Er det tinglyst og digitalt, gælder tinglysningslovens §§ 27-29 b i stedet, jf. § 11, stk. 3. Alt andet er et simpelt gældsbrev efter § 26 – og for langt de fleste forbrugerlån er det netop tilfældet.

2. Er sikringsakten foretaget – og i tide? Ved omsætningsgældsbreve kræves ihændeavgørelse (§ 22), ved digitale pantebreve tinglysning eller registrering, og ved simple gældsbreve denuntiatio (§ 31, stk. 1). Forsømmelse koster kreditorbeskyttelsen, jf. P-23-13, og forsinkelse udløser omstødelse, jf. BS-816/2006-ROS.

3. Hvilke indsigelser overlever? Udgangspunktet efter § 1 og § 27 er, at alle indsigelser fra det underliggende retsforhold følger med fordringen – fastslået for forbrugerlån solgt til inkasso i 308/2024. Kun ved et omsætningsgældsbrev i en godtroende erhververs hænde (eller et tinglyst negotiabelt pantebrev) ekstingveres de fortabelige indsigelser efter § 15 henholdsvis tinglysningslovens § 27 a. Selv da bevares betalte renter og terminsafdrag (§ 16) samt forfalskning, manglende fuldmagt, voldelig tvang, umyndighed, mortifikation, forældelse, præklusion, tvangsakkord og gældssanering (§ 17).

4. Hvem er rette kreditor, og hvad kan skyldneren modregne? Skyldneren betaler med frigørende virkning til overdrageren, indtil han er i ond tro (§ 20, § 29), og kan ved simple gældsbreve modregne med fordringer erhvervet før kundskab eller formodning om overdragelsen (§ 28) – jf. 315/2015 og 13-0225306. Ved omsætningsgældsbreve er adgangen derimod stort set lukket, bortset fra konnektionsmodkrav (§ 18, stk. 2).

To praktiske pointer går på tværs. For det første er **ordlyden af meddelelsen til skyldneren** afgørende: »overdraget til inddrivelse« er ikke det samme som overdraget til eje, jf. BS-47568/2020-VIB – og bevisbyrden påhviler den, der påberåber sig transporten. For det andet er **dokumentet og betalingen koblet sammen**: skyldneren betaler kun mod udlevering og kvittering (§ 21) eller ved digitale pantebreve mod aflysning (- tinglysningslovens § 29 a) – og kreditor kan efter 87/2007 være forpligtet til at meddele transport frem for blot at kvittere, når han ikke har en saglig og loyal interesse i at modsætte sig det.

Afgrænsningsmæssigt hører forbrugerkreditaftalens oplysningskrav, ÅOP, fortrydelsesret og kreditværdighedsvurdering under kreditaftaler, panterrettens stiftelse og prioritet under panteret-stiftelse-sikringsakt-prioritet, ejerpantebreve-underpant-og-prioritet og pant-fast-ejendom-pantebrev-prioritet, godtroserhvervelsens almindelige regler under vindikation-ekstinktion-godtroserhvervelse, modregningens betingelser under modregning-betingelser-konneksitet-konkurs, kautionsforhold under kaution-gyldighed-hæftelse-regres og forældelsen under forældelse-pengekrav-afbrydelse.

Endelig bemærkes, at gældsbrevsloven er stabil ret: der er ingen vedtagne, men endnu ikke konsoliderede ændringer siden lovbekendtgørelsen af 2. april 2014.

[Gældsbrevsloven § 28](#)[Gældsbrevsloven § 31, stk. 1](#)[Tinglysningsloven § 27a](#)

PRAKSIS	Sø- og Handelsretten · Manglende tinglysning af løsørejerpantebrev ved bankovertagelse medførte tab af sikkerhed over for konkursbo	11.04.2014
	Byretten · Sag om fordring og overdragelse: Sparekassen Vendsyssel mod sagsøgt	12.08.2021
	Byretten · Omstødelse af betalinger i konkurs - manglende rettidig underretning om transport	20.09.2007
	Landsskatteretten · Ret til konneks modregning i overskydende skat til dækning af restskat for samme indkomstår	18.07.2013
	Det finansielle ankenævn · Afslag på tilsidesættelse af kreditaftale grundet mangelfuld kreditværdighedsvurdering og indsigelse mod salg af fordring	04.03.2025
	Det finansielle ankenævn · Danske Banks modregning af lån i boudlæg efter dødsfald	14.12.2016
	Det finansielle ankenævn · Gebyr for transportpåtegning på pantebrev ved indfrielse	30.08.2007

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Gældsbrevsloven § 1	Gældsbrevsloven § 11 stk. 2
Gældsbrevsloven § 15 stk. 1	Gældsbrevsloven § 18
Gældsbrevsloven § 27	Gældsbrevsloven § 31 stk. 1
Tinglysningsloven § 27a	

MATERIALE Citerede afgørelser

33 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
01.06.2022	Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstigelse af bank	2104-2508
LANDSRET TEN · ANKEINSTANS		5
27.01.2023	Sag om modregning i overskydende skat og tilbagebetaling af inddrivelsesrenter	2719-3239
12.01.2018	Stadfæstelse af afvisning af tvangsfuldbyrdelse: Frivilligt forlig uden reel afdragsordning kunne ikke eksekveres	1340-1626
12.08.2011	Vestre Landsret ophæver Tinglysningsrettens afgørelse om afvisning af erstatningsejerpantebrev	4875-5882
03.03.2009	Bevarelse af personlig gældsfordring efter tvangsauktion og aflysning af pantebrev	1321-1596
26.06.2008	Dom ved Vestre Landsret om betalingsforpligtelse i leasingaftale efter debitorskifte.	7091-8524
SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET		3
11.04.2014	Manglende tinglysning af løsørejerpantebrev ved bankovertagelse medførte tab af sikkerhed over for konkursbo	P-23-13
06.02.2013	Sag om hæftelse for rejsegaranti efter virksomhedsoverdragelse og efterfølgende konkurs	H-78-10

17.03.2006	Fortolkning af overdragelsesaftale: Konkursbo bar risikoen for modregning i overdraget fordring	H-15-05
------------	---	---------

BYRETTE	FØRSTE INSTANS	4
---------	----------------	---

04.07.2023	Dom om betaling af gældsbeholdning samt afbrydelse af forældelse ved skyldnerens erkendelse	9936-11627
------------	---	------------

12.08.2021	Sag om fordring og overdragelse: Sparekassen Vendsyssel mod sagsøgt	1867-2223
------------	---	-----------

09.12.2008	Sag afvist grundet manglende grundlag for tvangsfuldbyrdelse	30-30
------------	--	-------

20.09.2007	Omstødelse af betalinger i konkurs - manglende rettidig underretning om transport	6143-7360
------------	---	-----------

LANDSSKATTERETTEN	ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS	4
-------------------	----------------------------	---

06.07.2021	Delvis imødekomme af konneks modregning i overskydende skat og spørgsmål om transport til privat kreditor	19-0037249
------------	---	------------

18.07.2013	Ret til konneks modregning i overskydende skat til dækning af restskat for samme indkomstår	13-0225306
------------	---	------------

22.09.2011	Kursfastsættelse af gældsbeholdning ved aktieavanceopgørelse – Landsskatteretten nedsætter kursen til 80,65	08-01348
------------	---	----------

20.10.2009	Landsskatteretten om kursfastsættelse af gældsbeholdning ved aktivitetsoverdragelse	08-00676
------------	---	----------

SKATTERÅDET	ADMINISTRATIV MYNDIGHED	2
-------------	-------------------------	---

21.10.2024	Tilflytters aktiesalg mod gældsbeholdning beskattes som aktieavance	24-0688107
------------	---	------------

13.12.2023	Non-recourse familielån ved aktieoverdragelse udløser gavebeskatning	23-1097441
------------	--	------------

DET FINANSIELLE ANKENÆVN	NÆVN / KLAGEINSTANS	14
--------------------------	---------------------	----

10.04.2025	Kunde fik ikke medhold i indsigelse mod overdragelse af lån til inddrivelse og krav om gældseftergivelse	224/2024
------------	--	----------

04.03.2025	Afslag på tilsidesættelse af kreditaftale grundet mangelfuld kreditværdighedsvurdering og indsigelse mod salg af fordring	308/2024
------------	---	----------

08.06.2020	Bank var berettiget til at anvende salgsprovenu fra ejendom til nedbringelse af overbelånt lån i anden ejendom	380/2019
------------	--	----------

18.12.2019	Indsigelse mod renteberegning og samlet betalingsbeløb efter overdragelse og førtidig indfrielse af lån	152/2019
------------	---	----------

27.06.2019	Indsigelser mod Nordeas salg af fordringer til tredjemand afvist af Ankenævnet grundet manglende kompetence	64/2019
------------	---	---------

25.01.2019	Indsigelse mod renteindberetning til Skat og opgørelse af gæld efter salg af fordring til tredjemand	228/2018
------------	--	----------

05.05.2017	Ugyldighedsindsigelse mod kreditorkifte og klage over overtræksrente efter overdragelse af lån	383/2015
------------	--	----------

14.12.2016	Danske Banks modregning af lån i boudlæg efter dødsfald	315/2015
------------	---	----------

15.04.2016	Afvisning af klage over gældsopgørelse da banken havde overdraget fordringen til tredjemand	401/2015
04.03.2016	Indsigelse mod gældshæftelse og krav om forsikringsdækning ved overdraget lån	435/2014
27.08.2012	Twist om overførsel af negativ saldo til nyt pengeinstitut efter træk af låneydelse	477/2011
30.08.2007	Gebyr for transportpåtegning på pantebrev ved indfrielse	87/2007
04.07.2006	Ankenævnets kompetence i sag om gebyropkrævning ved indfrielse af lån til ejendoms køb	62a/2006
04.05.2006	Ugyldighedsindsigelse og rentetvist vedrørende kommanditanparter i K/S Difko overdraget til finansieringsselskab	315/2005

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om digital tinglysning

nr. 1471 · 2006 · Justitsministeriet